

Būvmateriālu ražotāju asociācija

Juridiskā adrese: Lielirbes iela 17a-28, Rīga, LV-1046.

Faktiskā adrese: Kr.Barona iela 99/1, Rīga, LV-1012.

2024. gada 4.decembris Nr.17

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Par konsultāciju dokumentu par grozījumiem Tīkla kodeksā elektroenerģijas nozarē

Būvmateriālu ražotāju asociācija, kas pārstāv Latvijas lielāko energointensīvās rūpniecības uzņēmumu intereses, ir iepazinusies ar regulatora izsludināto normatīvā akta projektu attiecībā uz balansēšanas izmaksu attiecināšanas principiem.

Regulatora piedāvātais izmaksu attiecināšanas modelis ir netaisnīgs un uzliek par pienākumu patērētājiem segt ne tikai patēriņa portfeļa fiksētās nebalansa izmaksas, bet arī elektrostaciju portfeļa radītās izmaksas.

Regulators pamatojumā (ko izstrādājis sistēmas operators) kļūdaini atsaucas uz vairākiem apstākļiem:

"Vienlīdzīgas attieksmes nepieciešamība pret elektroenerģijas ražošanu un tās attīstību Baltijas valstīs". Eiropas Savienībā un Baltijas valstīs pastāv vairāki kritiski faktori elektroenerģijas tirgus attīstībai, t.sk. nodokļu politika, tarifu politika, valsts atbalsta politika un kopējā ekonomikas attīstības un pieprasījuma dinamika. Latvijā bez atšķirīgas tarifu politikas, piemēram fiksētas komponentes esamība elektroenerģijas ražotājiem, pastāv arī citas atšķirības – augstāki uzņēmuma ienākuma nodokļa maksājumi dividenžu kompānijām, salīdzinot, piemēram, ar Lietuvu. Tāpat Latvijas cenu zonā nozīmīgu ietekmi atstāj arī valsts atbalsta mehānismu darbība visā Eiropas Savienībā, kad piemēram augstas saules radiācijas intensitātes laikā cenas tuvinās nulles vai pat negatīvam līmenim. Būvmateriālu ražotāju asociācija veicot ekonomisko signālu sistēmdinamikas analīzi 2023 un 2024.gadā secināja, ka tieši pieprasījuma dinamika (nevis tarifu vai citu instrumentu atlaides) ir būtiskākais jaunu elektroenerģijas ražošanas jaudu signāls, un tieši šo faktoru ignorē normatīvā akta autori.

Vienlīdzīga attieksme starp elektroenerģijas ražošanu Baltijas valstīs, nevar būt par pamatu nevienlīdzīgai attieksmei starp dažādiem lietotājiem elektroenerģijas sistēmā, jo daļu no elektroenerģijas balansa izmaksām attiecinot tikai uz patērētās elektroenerģijas portfeli, nevienlīdzīgā situācijā tiek nostādīti energointensīvi patērētāji un elektroenerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas.

Nepiemērojot izmaksu signālu par elektrostaciju daļu kopējā Balansēšanas pakalpojumu saņēmēja portfeli, paredzama ir patērētāju un uzkrāšanas izmaksu eskalācija, jo tieši augstas nenoteiktības ražošanas tehnoloģijas paredzams veidos lielāko daļu nākotnes enerģijas portfeļus.

Asociācijas ieskatā nepieciešams grozīt normatīvā akta 90.41 punktā ietvertās formulas mainīgās vērtības $E_{FT,n}$ definīciju, izsakot to sekojošā redakcijā: *"noteikta balansēšanas pakalpojuma saņēmēja un tā nebalansa apgabalā absolūtais sistēmā faktiski ievadītais un*

no tās patērētais elektroenerģijas daudzums, norēķinu periodā T (MWh)". Šī redakcija atbilstu sākotnēji AST izstrādātai redakcijai.

Vienlaikus norādām uz papildus aspektu normatīvā akta projektā – nepamatoti augsta proporcija portfeļa izmēram salīdzinot ar faktisko nebalansa izmēru, kas ievērojami slāpēs izmaksu signālus lietotājiem ar augstiem nebalansa apmēriem un vienlaicīgi ierobežos tirgu atbildes tehnoloģijām, piemēram, uzkrāšanas baterijām vai dinamiskās slodzes vadības tehnoloģijām. Palielinot summārā nebalansa proporciju un atbilstošus izmaksu signālus, varētu arī paātrināt tirgus briedumu, lai nākotnē atteiktos no AST intervences uzkrāšanas pakalpojumos, tādējādi uzlabojot sistēmas kopējo efektivitāti.

Informējam ka Asociācija iesniedza savu viedokli AST organizētās sabiedriskās apspriešanas laikā, kurā norādīja uz nepieciešamību pēc precīzākiem izmaksu signāliem un samazināt portfeļa apmēra ietekmi uz kopējām balansēšanas izmaksām.

Ar cieņu,

Biedrības „Būvmateriālu rotaga asociācija”
Valdes priekšsēdētājs

Leonīds Jākobsons